

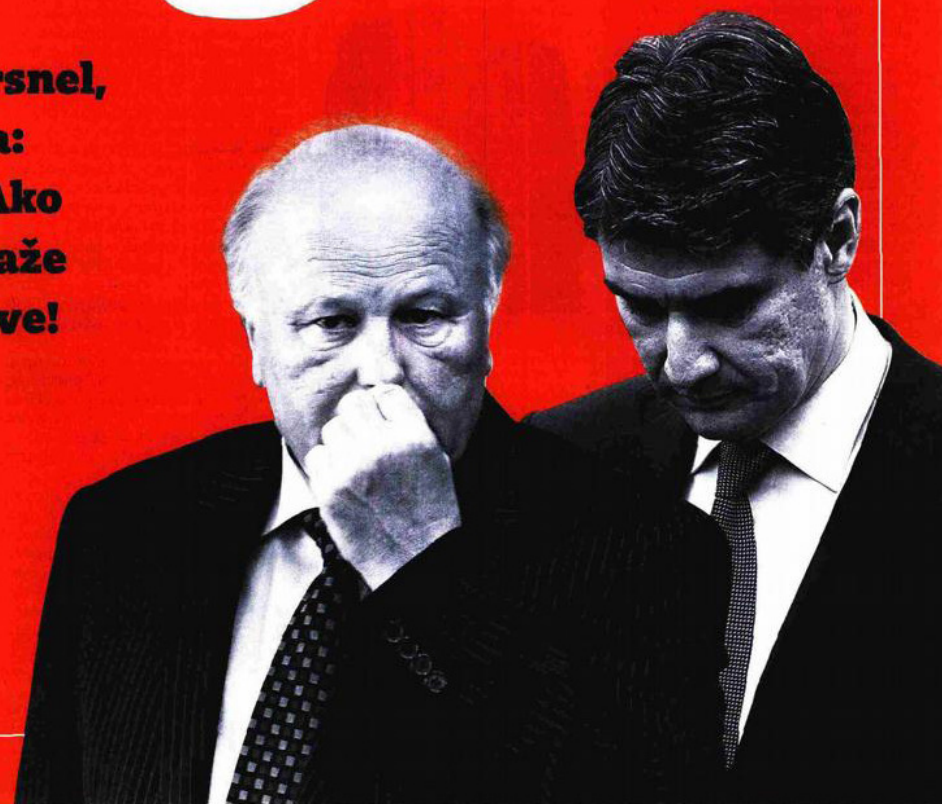
POBUNA U UTVRDI SDP-a

Rijeka gori

Na nogama sindikati, gradonačelnik Obersnel, župan Vujić, oporba i 2500 radnika 3. maja: Stečaj brodogradilišta ne dolazi u obzir! Ako Vlada do 15. studenoga jasno i glasno ne kaže što će biti s nama, odnijet ćemo sve strojeve! Ne damo da 12 tisuća ljudi završi na ulici!

PIŠU NIKOLA JELIĆ I ANTE MILKOVIĆ
SNIMKE CROPIX

**GRAD KOJI
ĆE PLATITI
ULAZNICU
ZA EU**

Pobjeda na lokalnim izborima u Rijeci i hrvatski ulazak u Europsku Uniju 1. srpnja iduće godine bile su doslovno dvije jedine sigurne oklade za Vladu Zorana Milanovića.

Do prije nekoliko dana.

Priznanje prvog potpredsjednika Vlade Radimira Čačića, koji je u ponedjeljak u Bruxellesu novinarima hladnokrvno dobio da nije izvjesno kako će završiti privatizacija riječkog brodogradilišta 3. maj, prvo je izazvalo paniku u riječkom i primorsko-goranskom SDP-u.

U 3. maju radi 2400 radnika, a na njega je još vezano oko 600 kooperanata. Prevedeno, o riječkom brodogradilištu ovisi oko 12 tisuća građana.

Ako znamo da je na lokalne izbore 2009. godine izašlo oko 36 tisuća ljudi, onda je jasno zašto su riječki SDP-ovci uzrujani.

Kad smo nazvali SDP-ova gradonačelnika Rijeke Vojka Obersnela, odmah nam je priznao da je neugodno iznenađen Čačićevom izjavama.

"Vidite, ja ću od Čačića odmah tražiti objašnjenje što se to zapravo događa s 3. majem", govori nam uzrujano Obersnel.

Šokantna Čačićeva izjava potpuno je zbunila Obersnela jer je nedavno dobio potpuno drukčije objašnjenje od ministra financija Slavka Linića.

"Slavko mi je rekao kako sve u 3. maju ide po planu", kaže prvi čovjek Rijeke i tamošnjeg SDP-a.

I prije nego što je dobio objašnjenje od prvog potpredsjednika Vlade, gradonačelnik Obersnel poručuje: "Iz Vlade su nas uvjeravali da će 3. maj biti privatiziran i, ako priča krene u drugom smjeru, bit će velikih problema. Stečaj ne dolazi u obzir."

No, problemi su već počeli.

Nekoliko sati nakon razgovora s Obersnelom, Globusu se iz Splita javio glavni sindikalist 3. maja Juraj Šoljić.

Šoljić je otputovao u Dalmaciju na sastanak sindikata svih brodogradilišta.

Kad se javio na telefon, zvučao je kao da je očekivao poziv neke novinske redakcije.

NAJAVA PROSVJEDA. "Upravo nam je završio sastanak. Ja ne mogu vjerovati da ova Vlada u 10 mjeseci nije uspjela apsolutno ništa napraviti za brodogradnju. Imala je dovoljno vremena da riješi i zaposli kapacitete, pa mi sada u knjizi narudžbi imamo deset brodova. No, to će sve doći u pitanje ako Vlada ozbiljno ne prione na posao", govori Šoljić.

I tu ne staje.

"Ja ne znam jesu li članovi ove Vlade svjesni težine koju ima riječko brodogradilište. Mi jednostavno više ne možemo čekati. Već 15. studenoga u dvorištu brodogradilišta održat

OBERSNEL
Iz Vlade su nas uvjeravali da će 3. maj biti privatiziran i, ako priča krene u drugom smjeru, bit će velikih problema. Stečaj ne dolazi u obzir, kaže gradonačelnik

ćemo prosvjedni skup radnika sa samo jednim ciljem – da razjasnimo što se događa s privatizacijom? Ako to ne urodi plodom, mi idemo na ulicu", najavljuje sindikalist i ide korak dalje.

"Ne samo da ćemo izaći na ulicu nego postoji ozbiljna mogućnost, o tome smo već vodili razgovore, da iz brodogradilišta iznesemo strojeve. A kad to napravimo, vjerujte da ih nećemo vratiti", beskompromisan je Globusov sugovornik.

Ova uzavrela atmosfera u Rijeci još protjetos bila je potpuno nezamisliva.

"NE" KONČARU. Tada je Vlada - na inzistiranje ministra financija Slavka Linića - odbacila ponudu kontroverznog poduzetnika Danka Končara i započela proces privatizacije u suradnji s investicijskim fondovima.

Činilo se da će cijeli proces početi i završiti na najbezbolniji način za radnike, riječki SDP i Kukuriku-Vladu.

Prema dogovorenom modelu privatizacije 3. maja, kupilo bi ga pulsko brodogradilište Uljanik.

A da bi Uljanik mogao sudjelovati u tom projektu, i sam je najprije morao biti privatiziran. Samo pod tim uvjetom moglo se očekivati zeleno svjetlo Europske komisije koja budno motri privatizaciju hrvatskih šķverova.

Privatizacija predviđena za 3. maj trebala se odvijati u tri faze.

Prva je faza podrazumijevala provedbu radničkog dioničarstva u Uljaniku, tako da zaposleni od države kupe dionice pulskog šķvera.

U drugoj fazi slijedila bi dokapitalizacija Uljanika, u kojoj bi sudjelovali institucionalni ulagači, npr. mirovinski fondovi i, eventualno, fondovi gospodarske suradnje (tzv. FGS-ovi).

Tek treća faza bila bi stvarna privatizacija: fondovi gospodarske suradnje zajedno sa zainteresiranim brodarkim kompanijama osnivaju novu tvrtku koja potom kupuje 3. maj.

Kao mogući partneri FGS-ova spominjali su se Uljanik plovidba i Tankerska plovidba. Naši izvori govore da su oni ostali u igri do danas.

I unatoč nekim sumnjama, generalni je dojam bio da će privatizacija Uljanika, a poslije 3. maja, biti uspješna.

Pogotovo nakon što je Linicev model privatizacije odobrila i Europska komisija.

No, onda je prije nekoliko tjedana Europska komisija objavila izvješće o monitoringu, koje je, blago rečeno, stavilo pod upitnik termin 1. srpnja 2013. kao ulazak Hrvatske u EU.

PRVA UVJET. Od deset zadaća koje Hrvatska mora ispuniti kako bi navrijeme postala punopravna članica Europske Unije, Europska komisija na prvo je mjesto stavila upravo dovršetak privatizacije brodogradnje.

Zasad je, međutim, objavljena samo prva faza iz planova za 3 maj.

Radnici su putem ESOP programa kupili dionice Uljanika i postali njegovi većinski vlasnici (radnici sada drže oko 70 posto dionica Uljanika).

Vlada je taj dio posla doista pogurala brzim donošenjem potrebnih zakona.

Druga faza – dokapitalizacija Uljanika – pripremljena je, ali nije provedena. Upućeni kažu kako je planirano da se dokapitalizacijom Uljanika prikupi oko 300 milijuna kuna.

Ali još se sve vrti oko pripreme dokumentacije i pozivnog natječaja za ulagače, odobrenja HANFA-e, itd.

Treća faza, posve logično, još nije ni započela, a niti će početi prije nego što se obavi planirana dokapitalizacija Uljanika.

Koliko je priča o privatizaciji riječkog škvera daleko od realizacije, najbolje govori činjenica da uprave dvaju brodogradilišta, kako kažu upućeni, uopće još nisu počele ozbiljno razgovarati o tom poslu.

A FGS-ovi čekaju da Vlada i Uljanik odrade svoj dio posla i tek onda bi oni mogli početi s privatizacijom riječkog škvera.

Drugim riječima, privatizacija 3. maja zapravo još nije ni počela. Može se reći da 3. maj još nema sigurnog kupca.

Potvrdio je to, samo ne tako izravno, i prvi potpredsjednik Vlade Čačić kad je u Bruxellesu u ponedjeljak rekao: "Privatizacija Uljanika je zatvorena, a sljedeća faza može biti, ali i ne mora, realizacija projekta 3. maj."

Čačićeva briselska izjava otkrila je, dakle, da privatizacija škverova ozbiljno zapinje, pri čemu je sudbina 3. maja najneizvjesnija.

Zato ne čudi što su se uzbunili svi riječki polličari s kojima smo razgovarali.

Pitanje je samo zašto se još nije uzbunila ministrica vanjskih poslova Vesna Pusić, predsjednik Ivo Josipović pa i premijer Zoran Milanović.

Ako je jasno da je privatizacija 3. maja ozbiljno dovedena u pitanje, zašto nitko ne reagira? Sigurno nitko ne želi da desetogodišnji proces pristupanja Hrvatske EU zastane pred samim ciljem, i to zbog inertnosti i nesnalaznja u privatizaciji jednog brodogradilišta.

No, o privatizaciji brodogradnje, uključujući i 3. maj, ne ovisi samo ulazak Hrvatske u EU.

Vršitelj dužnosti primorsko-goranskog župana Vidoje Vujić upozorava da bi propast pri-

”

Već 15. studenog u dvoristu 3. maja bit će prosvjed. Ne bude li pomaka, idemo na ulicu, kaže Šoljić

”

Stečaj 3. maja za nas je scenarij ravan ekonomskoj i socijalnoj katastrofi, kaže Vujić

vatizacije 3. maja i samim time njegov stečaj bio ravan socijalnoj i ekonomskoj katastrofi - zbog najmanje 12 tisuća ljudi na riječkom području koji egzistencijalno izravno ovise o sudbini 3. maja.

Na popisu domaćih dobavljača riječki škver ima 585 tvrtki, a gotovo polovica njih, 272, su iz Primorsko-goranske županije. One su lani na poslovima s 3. majem zaradile 150 milijuna kuna. Tu je i 55 kooperantskih tvrtki, među njima 39 s područja županije, koje su lani imale 66 milijuna kuna prihoda.

"Stečaj tog brodogradilišta za nas je scenarij ravan ekonomskoj i socijalnoj katastrofi, takvo što ne smijemo i nećemo dopustiti. Kao županija koja je već izgubila Kraljevicu, prvo od pet državnih brodogradilišta s otvorenim stečajem i trajnim gašenjem djelatnosti novogradnje, sigurno se nećemo pomiriti da ista sudbina zadesi 3. maj. Bitka za 3. maj mora uspjeti, to je najsvremenije i najbolje od svih hrvatskih brodogradilišta. Nije to samo pitanje 2000 radnih mjesta nego i opstanka vrlo važne industrijske proizvodnje i za Primorsko-goransku županiju i za Hrvatsku. S kojim to proizvodom Hrvatska može izaći na svjetsko tržište osim broda kao vrlo složenog proizvoda? Ugasiti brodogradnju za Primorsko-goransku županiju značilo bi isto kao da Njemačka ostane bez automobilske industrije", objasnio je za Globus Vidoje Vujić.

Uoči lokalnih izbora u proljeće iduće godine Milanovićeva Vlada mogla bi tako imati ozbiljan politički problem gdje se najmanje nadala - u svojoj političkoj utvrdi, "crvenoj" Rijeci!

Kako joj već sada ozbiljno vise Dubrovnik, Split i Zagreb, samo još treba da vlast izgube i u navodno nedodirljivoj Rijeci. A to i nije nemoguće uz scenarij stečaja 3. maja!

OPORBENA ZONA. HDZ je navodno već dogovorio suradnju s Listom za Rijeku i Akcijom mladih. Riječ je o političkim subjektima koji privlače upravo SDP-ove birače.

Ne treba isticati što će strah za sudbinu 3. maja donijeti populističkim Laburistima, čiji rejting svakog dana raste.

U SDP-u već znaju da su se pojedini sindikalni lideri 3. maja već svrstali uz Laburiste i samo će čekati priliku da udare po vladajućoj stranci u Rijeci i županiji.

Stoga je za Kukuriku-koaliciju, prije svega SDP, bitno da se Vlada što prije uhvati u koštac s privatizacijom riječkog brodogradilišta.

Na njihovu nesreću, ako i uspiju na vrijeme provesti privatizaciju, morat će otpustiti radnike. Procjene govore da u riječkom škveru ima 20-30 posto viška zaposlenih. To je oko 500 ljudi.

Počela je i prodaja dijelova 3. maja koji nisu core-business: do kraja godine trebao bi biti objavljen natječaj za prodaju tvornice Motora i dizalica (MiD) te matuljske Tvornice industrijske i brodske opreme (TIBO). Iako se to smatra dobrim potezom, procjene govore da bi u MiD-u nakon privatizacije moglo ostati najviše 170 od sadašnjih 356 radnika.

U slučaju da privatizacija ne uspije – što je kao

opciju sada otvorio i Čačić – 3. maj može jedino u stečaj. Novog kupca nemoguće je pronaći do srpnja iduće godine, odnosno do ulaska u EU.

A za brodogradnju više nema stečaja s preustrojem. S EK je dogovoreno: ili privatizacija ili stečaj. Znači, brodogradilišta koja ne budu privatizirana morat će biti odmah - zatvorena.

Naime, u slučaju da Hrvatska ne privatizira škverove do 1. srpnja 2013., oni bi morali vratiti državi deset milijardi kuna potpora dobivenih iz državnog proračuna. Jasno je da škverov: nemaju taj novac i da u tom slučaju mogu završiti jedino u stečaju.

Takav scenarij bio bi politička katastrofa za SDP-ovu vlast. Politički protivnici već su spremni udariti Vladu gdje najviše boli.

Čelnik Primorsko-goranskog saveza Nikola Ivaniš tvrdi kako 3. maj ne može biti privatiziran u zadanom roku, do srpnja iduće godine, jer je i Uljanik u financijskoj komi.

Vrijeme postaje glavni neprijatelj 3. maja. Upućeni u dosadašnje procese kažu kako bi se privatizacija mogla obaviti u roku ako se odmah krene u posao.

Ali, sugovornici iz Pule i Rijeke rekli su još jednu važnu stvar: ništa se neće početi raditi dok ne vidimo razvoj situacije u Brodosplitu. "Ako dođe do stečaja Brodosplita, pa nitko

KOMADINA Privatizaciju 3. maja treba napraviti kako je dogovoreno. Kraljevica je pala šaptom. Stečaj 3. maja sigurno ne bih prihvatio, kaže kandidat za župana

neće ni puškom natjerati Uljanik da preuzme 3. maj. U tom slučaju, sve dolazi u pitanje. Zato ne treba očekivati nikakve pomake u privatizaciji 3. maja sve dok se ne riješi situacija s Brodosplitom", kaže naš sugovornik dobro upućen u planove pulskog škvera.

A situacija s Brodosplitom ozbiljno je opterećena neslaganjem unutar Vlade.

Iako već mjesecima spreman za potpisivanje (tako barem tvrdi potpredsjednik Čačić), ugovor sa samoborskim DIV-om (kupcem Brodosplita) nije potpisan jer u proračunu nije osigurano 365 milijuna kuna za pokrivanje troškova restrukturiranja Brodsplita.

UGOVOR ZA DIV. Čačić i ministar financija Slavko Linić već se tjednima "loptaju" tim novcem, odnosno kada i kako ga osigurati. Zadržne informacije govore da će Linić osigurati taj novac rebalansom proračuna, ali tako što će ga uzeti Čačićevu resoru.

Čačić je u ponedjeljak poslao vlasniku DIV-a Tomislavu Debeljaku ugovor u koji je ugradio i garanciju da će potrebni novac biti isplaćen kad se obavi rebalans. Hoće li DIV prihvatiti takvo rješenje, tek treba vidjeti. Ali, Čačić kaže da ima rješenje i za slučaj da Debeljak odbije ponudeni ugovor: tražit će novog kupca za Brodosplit ili će ići u stečaj.

U svakom slučaju, Milanovićeva Vlada više se ne može opravdavati greškama svojim prethodnika jer se sama odlučila za scenarij: privatizacija ili likvidacija.

Na početku mandata imala je ponudu Danka Končara za tri škvera (3. maj, Brodotrogir i Kraljevicu), ali je odbila Končara jer ga je ministar Linić smatrao neozbiljnim ponuditeljem.

Razvoj situacije pokazao je da boljih rješenja nisu našli, pa je na koncu Vlada prihvatila Končarevu ponudu za Brodotrogir. I zasad tu nema problema. A 3. maj bi mogao platiti cijenu Linićeva rata s Končarom.

Iz više izvora smo čuli i teze kako su se oko brodogradnje u biti počele igrati untarkoalijske igre, te da je došlo do političkog neslaganja.

U tom se kontekstu govori i o nedavnim spekulacijama da bi 3. maj mogli kupiti Švedani ako Hrvatska uzme njihove borbene avione.

Ali ta se opcija smatra nerealnom.

Uoči pripreme rebalansa proračuna za ovu godinu i novog proračuna za 2013. ministar Linić je - voden logikom čuvara državne blagajne - rekao kako bi za brodogradnju stečaj bio bolje rješenje od privatizacije.

Linić to govori kao ministar koji je u tankom proračunu ove godine morao osigurati 9,2 milijarde kuna za brodogradnju. A do kraja godine mora osigurati još tri milijarde kuna.

Njegove riječi, međutim, bogohulno zvuče ne samo sindikalcima koji prijete ulicom nego i njegovim stranačkim kolegama koji žele sačuvati vlast na lokalnim izborima u gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji.

"Vlada je dogovorila privatizaciju 3. maja prodajom Uljaniku i tako treba napraviti. Kraljevica je pala šaptom. Stečaj 3. maja sigurno ne bih prihvatio", kaže SDP-ov kandidat za župana Zlatko Komadina. □